

میان طراحان آن و هیأت‌رییسه مجلس به‌سر می‌رود و گویا قریب نیست پورنده آن، در مجلس هشتم پسته شود. طراحان سؤال مطرح هستند که در این طرح بحث تقابل مطرح نیست، بلکه قانون اجرا شده و نمایندگان خودراستار ارائه توضیح مسئولان در این‌خصوص هستند و این‌که نباید ارائه این طرح را سیاسی تلقی کرد. اما مخالفان این طرح که اکثر آن‌ها را دولتی‌ها تشکیل می‌دهند، با سیاسی دانستن این طرح، آن را در جهت انتقام‌گیری از رییس جمهوری می‌دانند. آنان معتقدند مخالفان دولت با تندیهای بی‌جا، حسنگ جلوی پسی دولت می‌اندازند. با وجود مخالفت منتقدان، این طرح بعد از فراز و فرودهای بسیار، طی چند روز گذشته بازم به سوز محافل خبری تبدیل شُود و اعلام شد تعداد امضاهای طرح سؤال از رییس جمهوری به ۷۸ امضا رسیده و این بار قرار است اسامی کسانی که رأی خود را پس بگیرند، منتشر شود. البته جریان امضانگندگان این طرح نیز از پیچیدگی‌های خاص خود برخوردار است. پس از آن‌که طرح سؤال از رییس‌جمهوری، چندین‌بار، به علت از حد نصاب افتادن امضاها به تعویق افتاد، نمایندگان امضانکننده تصمیم گرفتند گروهی را برای پیگیری امضاهای سؤال از رییس جمهوری تشکیل دهند تا بهانه‌هایی از قبیل پس گرفتن امضاهای طرح از هیأت‌رییسه مجلس بگیرند.
داریوش فنبری، مسعود پرشکریان، سیدرضا کریمی، سیدحسین دهشدتی، علی مطهری و عوض حیدرپور شهرزایی، شش عضو کمیته پیگیری اجرای طرح سؤال از رییس جمهوری هستند. این کمیته قرار است ضمن پیگیری اجرای شدن طرح سؤال از رییس جمهوری، هماهنگی‌های لازم را میان امضانگندگان بر عهده بگیرد.
از سوی دیگر، محورهای این طرح تاکنون تغییر کرده و با این‌که در ابتدا محورهای دیگری را شامل می‌شد، اما به‌لحاظ این‌که برخی از این محورها قدیمی شده یا از موعد مقرر آن گذشته بود، تغییر کرد.

یکی از محورهایی که در طرح فعلی مطرح است، اظهارات احمدی‌نژاد در جلسه‌ای با اعضای ستاند انتخاباتی‌اش است. پس از این اظهارات بسود که طراحان این طرح بار دیگر تصمیم گرفتند اظهاراتی وی را در محفل سؤالات خود قرار دهند. طراحان معتقدند سخنان احمدی‌نژاد به‌سود حفظ وحدت در کشور نبوده است. از دیگر محورها،ای طرح سؤال از احمدی‌نژاد که تاکنون رساله‌ای شده، تخلفات دولتی در اجرای کلیات اصل ۴۴ قانون اساسی و نیز تخلفات در اجرای قانون هفدهمین پارت‌نامه‌است. اگر نمایندگان از سؤال از منصور فخرنشین، رییس مجلس موظف است در نخستین نشست علمی، سؤال نمایندگان را قرائت کرده و فورا برای رییس جمهوری فرستند، پس از آن، رییس جمهوری باید در مدت یکماه، در صحن علنی مجلس حاضر شده و به سؤال نمایندگان پاسخ دهد. حال باید منتظر ماند و دید. □

گفت‌وگو با دکتر محمد دهقان درباره

دلایل کش‌وقوس طرح سؤال از رییس جمهوری

هیأت‌رییسه‌به‌دنبال آرامش کشور بود

سیدحسین محمدی

دکتر محمد دهقان عضو هیأت‌رییسه مجلس شورای اسلامی، در این گفت‌وگو تاریخچه دقیقی از طرح سؤال از رییس جمهوری را باز گو کرده و آن را حق طبیعی مجلس می‌داند. او آیین‌نامه سؤال از رییس جمهوری را غیرمنطقی می‌داند و معتقد است قبل از مطرح شدن سؤال از رییس جمهوری، در صحن علنی مجلس باید با قید دو فوریت آیین‌نامه داخلی تغییر پیدا کند تا شرایط عادلانه شود.

یکی از موضوعات حساسیت برانگیزی که مجلس هشتم با آن مواجه بوده، موضوع «طرح سؤال از رییس جمهوری» است. جنابعالی‌به‌عنوان یکی از اعضای هیأت‌رییسه مجلس، تاریخچه این طرح و همچنین مهم‌ترین دلایل سؤال‌کنندگان را برای خوانندگان‌بفرمایید.

طرح سؤال از رییس‌جمهوری از حدوداواخر مجلس هفتم و توسط تعدادی از نمایندگان این دوره مطرح شد. دلایل اولیه شکل‌گیری آن هم مربوط به موضع‌گیری‌های آقای احمدی‌نژاد، به‌خصوص در قضیه دستور ورود بلوای به ورزشگاه‌ها بود. البته پس از کش و قوس‌هایی طرح سؤال از رییس جمهوری در آن زمان به حدنصاب لازم نرسید و این موضوع هم منتهی شد.

همین‌طور که اشاره کردید، در مجلس

هشتم دوباره بحث سؤال از رییس‌جمهوری اوج گرفت، به‌ویژه بعد از آن‌که آقای مشایبی مطالبی را درباره دوستی با مردم اسرائیل مطرح کردند و رییس‌جمهوری هم از این‌حرف حمایت کردند. سپس قضایای زنجیروارثی مثل مسائل اقتصادی ایشان، نظیر بحث‌مکتب ایرانی که به‌شدت به‌دنبال ترویج آن بودند، پیش آمد.

مسأله دیگری که حساسیت برانگیز بوده؛ برگزاری جشن‌های نوروزی با حضور سران برخی از کشورهای عربی منطقه بود. این اتفاق با توجه به خیزش ملت‌های مسلمان، خیلی حساسیت‌برانگیز و سؤوال‌برانگیز بود که دولت به‌سمت برگزاری این جشن‌های غیرمربوط برود و از برخی سران کشورهای دیکتاتوری به خصوص پادشاه اردن (که به‌عنوان نماد واسلجستی و آمریکا و همکاری با رژیم صهیونیستی مطرح بود) برای سفر به ایران دعوت شده، و از طرف دولت هم روی این دعوت بافتراش می‌شود.

موضوع دیگری که در راستای اتفاق مورد اشاره قتل تحلیل‌است؛ استفاده از واژه بیداری انسانی به‌جای بیداری اسلامی در ادبیات سیاسی رییس‌جمهوری و حاضر نشدن وی برای پذیرش واقعیت روشن بیداری اسلامی در منطقه بسود. تحلیل اشتباه برخی از اطرافیان رییس‌جمهوری، در خصوص بافریکایی خیزش‌های منطقه نیز مزید بر علت شد. چراکه رهبر معظم انقلاب به‌مراحت در بیانات خود فرمودند این‌که توهم است که فکر کنیم پشت پرده این تحولات امریکاست. با این حال جریان تحرفی‌که اطراف رییس‌جمهوری نفوذ کرده و قدرت را در دست گرفته، همچنان خیزش‌های منطقه را منکفی بر مدیریت آمریکا می‌داند و حمایت از این تحولات را حمایت از آمریکا تلقی می‌کند!

تکنه دیگری که باعث شده برخی نمایندگان به فکر سؤال از رییس‌جمهوری مثل آقایان مشایبی، بقایی، رحیمی، ملکزاده و... به‌عنوان مسئولان دولتی است. اگرچه همه تحولات امریکاست. با این حال جریان تحرفی‌که اطراف رییس‌جمهوری نفوذ کرده و قدرت را در دست گرفته، همچنان خیزش‌های منطقه را منکفی بر مدیریت آمریکا می‌داند و حمایت از این تحولات را حمایت از آمریکا تلقی می‌کند!

رییس یا دفتر رییس‌جمهوری قرار دارد، اما بسا توجه به این‌که نمی‌شود، از رییس دفتر رییس‌جمهوری سؤال کرد، طبیعتا خود رییس‌جمهوری بسا پاسخ بدهد که چرا در صورتیکه با آن‌ها همراه شده است.

تکنه دیگر، انحرافات فرهنگی دستگاههای دولتی است. شاهد آن هم کمک به افراد مسأله‌دار نظیر برخی از هنرپیشه‌های معروف و گرفتن عکس یادگاری مشایبی با برخی هنرمندان مسأله‌دار است.

مسأله بعدی عزل و نصبهای مسأله‌برانگیز و مشکل‌ساز همچون عزل وزیر اطلاعات و عدم تمکین به دستور مقام‌معلم‌رهری بود

که برای بسیاری از نمایندگان موجب سؤال شد، و یا عزل سالیانه‌ساز وزیر خارجه که این هم یکی از مشکلاتی بود که بموضوع آمد.

بعده دیگری که مطرح است، مسائل اقتصادی و هم مهم‌تر، عدم تمکین

دولت به قوانین مجلس است که این مورد متأسفانه به‌صورت‌علنی‌از سوی ایشان اعلام شد که ما فلان قانون را قبول نداریم و اجرا نمی‌کنیم

از نمایندگان به این نتیجه برسد که حتما بساید از ظرفیت قانونی خود برای به تمکین درآوردن مقام ارشد اجرایی و وادار کردن ایشان برای کنترل کردن اطرافیان‌ش وارد صحنه بشوند و از آیین‌نامه داخلی مجلس برای سؤال از رییس‌جمهوری استفاده کنند. برخلاف مجلس هفتم که امضاهای طرح به حدنصاب نرسید، این‌بار این طرح یک‌محور پیگیر هم دارد. البته در آن زمان مسائل مربوط به رییس‌جمهوری هم این‌قدر زیاد نبود و جریان تحرفی‌هم این‌قدر قدرت نگرفته بود، ولسی در این دوره انحرافات این جریان در حوزه‌های اقتصادی فرهنگی و سیاست خارجی عمیق‌تر و علنی‌تر شده است، مثل ارتباط این‌ها با اختلاس ۳ هزار میلیارد توملی. مجموعه این عوامل موجب شده تا امضاهای طرح مذکور به حد نصاب واژه بیداری انسانی به‌جای بیداری هم در ادبیات سیاسی رییس‌جمهوری و حاضر نشدن وی برای پذیرش واقعیت روشن بیداری اسلامی در منطقه بسود. تحلیل اشتباه برخی از اطرافیان رییس‌جمهوری، در خصوص بافریکایی خیزش‌های منطقه نیز مزید بر علت شد. چراکه رهبر معظم انقلاب به‌مراحت در بیانات خود فرمودند این‌که توهم است که فکر کنیم پشت پرده این تحولات امریکاست. با این حال جریان تحرفی‌که اطراف رییس‌جمهوری نفوذ کرده و قدرت را در دست گرفته، همچنان خیزش‌های منطقه را منکفی بر مدیریت آمریکا می‌داند و حمایت از این تحولات را حمایت از آمریکا تلقی می‌کند!

یکی از نکاتی که باعث شده برخی نمایندگان به فکر سؤال از رییس‌جمهوری بیفتند، موضوع انتخاب برخی افراد مسأله‌دار، مثل آقایان مشایبی، بقایی، رحیمی، ملکزاده و... به‌عنوان مسئولان دولتی است. اگرچه می‌دانیم طبیعتا پرده همه این‌عزل و نصب‌ها، رییس دفتر رییس‌جمهوری قرار دارد، اما با توجه به این‌که نمی‌شود از رییس دفتر رییس‌جمهوری سؤال کرد، طبیعتا خود رییس‌جمهوری باید پاسخ بدهد که چرا در برابر این مواضع غلط ساکت مانده و حتی گاه‌ها به صراحت نیز همراه شده است

طرح سؤال از رییس‌جمهوری توسط طراحان اصلی این سؤال مطرح شده است، تعلق هیأت‌رییسه در اعلام وصول و

ذره‌بین

● جریان تحرفی‌که اطراف رییس‌جمهوری نفوذ کرده و قدرت را در دست گرفته، همچنان خیزش‌های منطقه را منکفی بر مدیریت آمریکا می‌داند و حمایت از این تحولات را حمایت از آمریکا تلقی می‌کند!

● با توجه به راهبردی کلی کشور مبنی بر وجود آرامش و تحمل برخی از ناروایی‌ها و توجه به مسائل اصلی و کلان کشور، ماندن سیاست خارجی و خیزش‌های منطقه، در هیأت‌رییسه برای این کار تردید وجود داشت

● یک‌سری مصلحت‌اندیشی‌ها در مجلس است و ایجاب می‌کند که با وجود وارد بودن این سؤالات، به‌سمتی حرکت نکنیم که از ارشش جامعه تحت‌الشعاع سؤال مجلس از رییس‌جمهوری قرار بگیرد

● هر مقدار که ما راهبردی آرامش را در کشور دنبال کنیم، این قطعا به‌نفع نظام و مردم

● مجلس سؤالی از رییس‌جمهوری به‌عنوان سؤال از رییس‌جمهوری مطرح می‌شود، به‌نظرم این‌نامه باید در این‌خصوص اصلاح شود، به همین‌خاطر اگر موضوع اصلاح آیین‌نامه سؤال از رییس‌جمهوری قبل از آشنی رییس‌جمهوری به مجلس در صحن علنی مطرح شود و نمایندگان به دو فوریت اصلاح آن رأی بدهند، بهتر است، و موجب ایهام‌زدایی می‌شود □

ارجاع آن به کمیسیون‌ها بود، بسا توجه به این‌که شما از جمله اعضای هیأت‌رییسه مجلس هستید، آیا این موضوع را تأیید می‌کنید؟

واقعیت این است که با توجه به راهبردی کلی کشور مبنی بر وجود آرامش و تحمل برخی از ناروایی‌ها و توجه به مسائل اصلی و کلان کشور ماندن سیاست خارجی و خیزش‌های منطقه، در هیأت‌رییسه برای این کار تردید وجود داشت. از سوی دیگر طرح سؤوال‌کنندگان نیز سخن خفنی است که می‌بایست از باب امر به معروف و نهی

از منکر و همان‌بحث نظارتی که مجلس در عهده دارد، به آن توجه شود. با این حال به‌خاطرهمان مسأله‌ی که عرضی کردم هیأت‌رییسه نمی‌توانست خیلی سریع از طرح را پیگیری کند، هرچند که قاطبه نمایندگان با این طرح موافق بوده و هستند، حتی نمایندگانی که به‌عنوان حامی دولت در مجلس شناخته می‌شوند. اما یک‌سری مصلحت‌اندیشی‌ها در مجلس وجود دارد که کمیسیون زمان یک هفته نمی‌تواند بیشتر این سؤالات، به‌سمتی حرکت نکنیم که آرامش جامعه تحت‌الشعاع سؤال مجلس از رییس‌جمهوری قرار بگیرد. در صورتیکه ما راهبردی آرامش را در کشور دنبال کنیم،

یکی از نکاتی که باعث شده برخی نمایندگان به فکر سؤال از رییس‌جمهوری بیفتند، موضوع انتخاب برخی افراد مسأله‌دار، مثل آقایان مشایبی، بقایی، رحیمی، ملکزاده و... به‌عنوان مسئولان دولتی است. اگرچه می‌دانیم طبیعتا پرده همه این‌عزل و نصب‌ها، رییس دفتر رییس‌جمهوری قرار دارد، اما با توجه به این‌که نمی‌شود از رییس دفتر رییس‌جمهوری سؤال کرد، طبیعتا خود رییس‌جمهوری باید پاسخ بدهد که چرا در برابر این مواضع غلط ساکت مانده و حتی گاه‌ها به صراحت نیز همراه شده است

این قطعا به‌نفع نظام و مردم خواهد بود. این یک واقعیت است که هیأت‌رییسه مشتاق به سؤال مجلس از رییس‌جمهوری نبود، یعنی به‌دنبال این نبود که طرح سؤال از

از علل مهم طرح سؤال، انتخاب افراد مسئله‌دار توسط رئیس‌جمهوریست

آقای احمدی‌نژاد حتما در دستور کار قرار بگیرد، بلکه در جلساتی که دانشم جمیع هیأت‌رییسه این بود که تا جای ممکن سؤال مطرح نشده و به نوعی نمایندگان قانع بشوند، اما در این‌حال هیأت‌رییسه نمی‌تواند قانون را زیر پا بگذارد و وقتی که تعدادی از نمایندگان سؤالی دارند و امضاهای خود را پس نگرفته‌اند، طبیعتا هیأت‌رییسه مجبور است که آیین‌نامه داخل مجلس را که قانون اصلی مجلس است، رعایت کند.

طرح سؤال از رییس‌جمهوری در حال حاضر در چه مرحله‌ای است؟

الان طبق آیین‌نامه سؤال به کمیسیون‌های مربوطه ارجاع شده و قرار است از این کمیسیون‌ها از نماینده رییس‌جمهوری دعوت کنند تا به نمایندگان پاسخ بدهد. طرف یک هفته این موضوع باید در کمیسیون‌ها انجام شود. البته اگر توجه دولت قبولی باشد مانند این‌که نمایندگان رییس‌جمهوری در سفر باشند و با مسائل مهم‌تری وجود داشته باشند، با تشخیص کمیسیون زمان یک هفته نمی‌تواند بیشتر شود. پس از یک هفته کمیسیون مربوطه گزارش خود را به صحن علنی ارائه کرده و وقتی‌که گزارش به صحن علنی آمد، از آن‌موقع رییس‌جمهوری یک ماه وقت دارد که به پارلمان بیاید و خودش پاسخ سؤالان نمایندگان را بدهد.

به‌نظر شما زمان اجرای این طرح به قبل از عید می‌رسد؟

به‌نظر من با توجه به این‌که دولت هنوز بوجه راه مجلس نیارده و وقتی که بوجه بیاید، اولویت مجلس بوجه خواهد بود، بنابراین شاید مسأله سؤال از رییس‌جمهوری به قبل از عید نرسد. احتمالا سؤال به سال جدید و بعد از انتخابات موکول خواهد شد. چراکه هنوز کمیسیون‌ها گزارش خود را نداده و نمایندگان رییس‌جمهوری نیز هنوز به مجلس نیامده‌اند.

به‌عنوان سؤال آخر، آیا برای طرح سؤال از رییس‌جمهوری جایگزین قانونی وجود دارد؟

الان قسئون به این شکل است که اگر سؤال از رییس‌جمهوری در صحن مطرح شود، نماینده سؤال‌کنندگان یک ربع وقت دارد و یک ساعت هم رییس‌جمهوری وقت خواهد داشت. این به‌لحاظ این‌نامه‌های خیلی عادلانه به‌نظر نمی‌آید. البته می‌شود برداشت کرد که چون این طرح چهار سؤال دارد و چهار کمیسیون بساید گزارش‌های خود را ارائه بدهند، رییس‌جمهوری باید برای هر سؤال یک ربع وقت داشته باشد. با توجه به این‌که بعد از انقلاب برای اولین‌بار است که سؤال از رییس‌جمهوری مطرح می‌شود، به‌نظرم این‌نامه باید در این‌خصوص اصلاح شود، به همین‌خاطر اگر موضوع اصلاح آیین‌نامه سؤال از رییس‌جمهوری قبل از آشنی رییس‌جمهوری به مجلس در صحن علنی مطرح شود و نمایندگان به دو فوریت اصلاح آن رأی بدهند، بهتر است، و موجب ایهام‌زدایی می‌شود □